

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor/ka práce: Karla Hronová
Název práce: Srovnání kvality života matek s dětmi do 4 let s ohledem na délku čerpání rodičovské dovolené
Vedoucí práce: Mgr. Tereza Palánová
Oponent práce: Honza Kaňák, Ph.D.

Formální náležitosti podle Opatření děkana 07/2017

Splňuje práce kritérium odborného textu?	Dle mého spíše nikoliv
Obsahuje abstrakt (Čj, Aj) – nepovinné pro Bc.	Ne
Obsahuje shrnutí závěrů?	Ano, ale velmi krátké
Obsahuje seznam literatury?	Ano – byť není OK
Obsahuje čestné prohlášení (samostatnost, citace literatury, nepoužití k získání titulu)	Ano
Rozsah (40 NS – Bc.; 60 NS – Mgr.)	Ano

Bakalářská práce Karly Hronové splňuje náležitosti, které jsou formulované OD 07/2017, až na zpracování použitých zdrojů. Pokud autorka čerpala z elektronicky publikovaných (resp. také elektronicky publikovaných) článků, není možné uvést jen URL odkaz, ale je nutné jej klasicky tzv. ozdrojovat – např. Bartlová, P. 2007. Některé aspekty identity matky. *Československá psychologie*, LI(3), 301-311. Stejně tak v textu je kombinován dvojí způsob odkazování ke zdrojům (v poznámkovém aparátu a v závorkách v textu – viz např. str. 15). Téma, na které se autorka zaměřuje je z hlediska sociální práce aktuální a potřebné. A nejen pro sociální práci, ale také pro sociální politiku (možná primárně pro ni). Žel je nutné konstatovat, že název práce je poněkud zavádějící – sám o sobě totiž vede k tomu, že se autorka zaměřuje na korelaci kvality života (Quality of Life, QoL) a délky čerpání dávky, což se nenaplnilo.

Podstatnou potíží jsou dle mého nepřiznané citace, které autorka prezentuje jako parafráze (např. na str. 14 přímo cituje text Karla Maiera, *Nástroje územního plánování k regulaci suburbanizace*, aniž by to uvedla – nehledě na špatnou citaci v textu a odkaz). Nebo na straně 21 přímo cituje, aniž by to jasně deklarovala, zprávu VÚPSV ze strany 66¹. Některé zdroje se do bakalářské práce vůbec nehodí a nejsou pro ni vhodné (např. článek na finance.cz od Lucie Mečířové, kterou nikterak nechci hodnotit jako novinářku, ale je novinářkou, nikoliv odborníkem na sociálně-politické uchopení tématu rodičovství).

Stejně tak některé části textu zůstávají bez odkazu a není zřejmé, jestli si to autorka pouze myslí (pak to nemá v konceptualizaci co dělat), nebo to sama vyzkoumala, nebo jestli tyto teze někde četla a přiklání se k nim (pak chybí odkaz). Některá tvrzení jsou příliš obecná, příliš generalizovaná, některá pak nelogická, či sama sebe popírající – např. na str. 16²: „Pro

1 Höhne, S. Et al. 2010. *Rodina a zaměstnání s ohledem na rodinný cyklus*. Praha: VÚPSV.

2 K této stránce na okraj:

Vážená kolegyně,

já jsem rodič narozený před rokem 90 (celých 8 let před tímto rokem) a mohu konstatovat, že umím jak s telefonem, tak tabletem, notebookem, počítačem i čtečkou, zvládám i samoobslužné kasy v obchodech a taky zaplatit v boxu objednávku, kterou jsem před tím učinil přes webové stránky obchodu. Kluci (3,5 a 5 let), kterým mám tu čest být tátou umí jak otáčet listy v knize, aniž by je roztrhali a umí zacházet i s tím Vámi zmíněným tabletem. Za své blízké a kamarády mluvit nebudu, ale jsou na tom, tuším, obdobně, co se věku a dovedností v oblasti elektroniky a IT týče (bez ohledu na dosažené vzdělání, věk dětí a jejich počet).

většinu rodičů, které v dnešní době vychovávají děti, musí být frustrující, že nemohou anebo nechtějí vychovávat své děti takovým způsobem, jakým byli vychováváni oni sami.“ Jednak se tato věta sama popírá (pokud nechtějí, proč by měli být frustrováni, že to nedělají). Druhá je toto tvrzení neodkazováno.

Znění základní výzkumné otázky

Je formulována?	Ano, byť takto není označena
Jsou pojmy operacionalizovatelné?	Ano
Spadá do oboru SACH?	Ano
Je netriviální?	Ano
Je otevřená (či je možná uzavřená varianta)?	Ano

Autorka v části 7.1 popisuje cíl práce jako: „zjistit, jak hodnotí ženy svou kvalitu života po absolvování rodičovské dovolené“ (str. 43). Sama ovšem takto položené zacílení práce neoznačuje jako základní výzkumnou otázku. Domnívám se (podle struktury práce a obsahu rozhovorů), že pro autorku nebyla ZVO jakýmsi centrálním bodem práce, kterým měla být. ZVO (nebo v autorčině pojetí cíl práce) neodpovídá zaměření dle názvu práce, na což bych asi neupozorňoval, kdyby ten rozdíl nebyl (i z hlediska metodologického rámce) značný.

Konceptuální část práce

Jsou konceptualizovány všechny pojmy ZVO?	Ne
Je u klíčového pojmu definován obsah i struktura pojmu?	Ne
Je uveden současný stav poznání?	Ne
Je konceptualizace srozumitelná?	Ano

S ohledem na autorkou formulovaný cíl práce lze předpokládat, že by v konceptuální části práce měly být vymezeny termíny:

- *) kvalita života
- *) definování uchopení rodičovské dovolené a toho, co je pro autorku ono „absolvování“
- *) a vymezení, co je pro autorku „hodnocení“

Dle mého soudu měla být stěžejní část konceptualizace věnována právě definování QoL a to z důvodu, který sama autorka uvádí na str. 26, tedy že „definovat kvalitu života je obtížné“. Nicméně nikoliv nemožné. Konceptů a uchopení je skutečně více, ale lze QoL poměrně dobře definovat a v podstatě také poměrně dobře měřit (kdyby se autorka přidržela spíše tématu práce než ZVO, možná by to bylo zřejmější). Nechápu proto, proč se autorka věnuje tomuto konceptu na 3 stranách textu (obrázek pyramidy potřeb nezahrnuji), z čehož v podstatě 1/6 spadá na Maslowem definované potřeby. Vynechává přitom (pominu-li

Prosím, až budete psát Mgr. práci, vyhněte se těmto zobecněným představám a generalizacím, které nemáte podložené zdroji. V podstatě se to nehodí ani do výzkumu, ani do praxe s klienty. Do běžného života také ne, ale tam to eliminovat nelze :)

Děkuju. Honza.

prakticky nepřeborné množství zahraničních zdrojů) české texty Heřmanové³, Gurkové⁴, Payneho⁵, či některé časopisecké akademické články (zmiňme minimálně text Heřmanové⁶), nebo sborník Kvalita života v souvislostech zdraví a nemocí. To, dle mého pak vede k potížím, které sama reflektuje na úrovni srozumitelnosti a obsažnosti otázek – pokud není realizována konceptualizace kvalitně, není často zřejmé, na co se vlastně ve výzkumu zaměřit (lidově řečeno, kam se vrátit) a na co a jak moc se ptát, protože nemáme představu, co vlastně zkoumáme. Myslím, že to je zásadní potíž předkládané práce. Tuto interpretaci by naznačovalo i to, že autorka text o kvalitě života řadí do kapitoly Stereotypizace žen na rodičovské dovolené (proč vlastně?).

Stejně tak není jasné, z jakého důvodu je v konceptuální části práce text o laktační psychóze, poporodním splínu, spánkové deprivaci, ale také o pracovním a rodinném životě, či rodinném rozpočtu, nebo sociálních sítí. Nic z toho není vztaženo ke konceptu QoL a tak není zřejmé, jestli se to vztahuje ke kvalitě života rodiny (pak by bylo nutné modifikovat cíl práce), nebo kvalitě života jednotlivce a pokud ano jak vlastně.

V podstatě většina textu konceptuální části se k tématu jako takovému sice vztahuje (nicméně ke kvalitě života se vztahuje všechno), ale z hlediska sociálně-vědních postupů je většina konceptualizace buď přebytná, nebo špatně vysvětlená, proč o ní vlastně autorka píše.

Jsem si vědom dosti kritického znění výše uvedeného a v podstatě i následujícího textu tohoto posudku, tak bych rád zdůraznil, že tím nehodnotím poctivost autorky textu, ani čas, který věnovala vyhledávání zdrojů, jejich čtení (Aj verze článků a jejich počet jsou na této úrovni nadstandardní). Nijak se nevyjadřuji ani k vynaložené energii. Jen z hlediska kritérií kladených na kvalifikační práce (ZVO – konceptualizace – operacionalizace – vzorek – analýza – interpretace) je práce nevyhovující i na úrovni bakalářského studia.

Metodologický rámec

Je k operacionalizaci využita konceptualizace?	Ne
Sedí metoda sběru dat se záměrem výzkumu?	Ano, ale není zcela zřejmé, o jakou metodu vlastně šlo
Sedí metoda analýzy dat se záměrem výzkumu?	Metoda analýzy není popsána a z textu není zřejmá
Je popsán způsob výběru vzorku?	Ne
Je zvolen rámec výzkumu adekvátně ZVO a záměru výzkumu?	Ano
Jsou popsány limity výzkumu, kvalita výzkumu a etický rozměr zkoumání?	Částečně

Byť autorka kapitolu 7.2 označila jako Operacionalizace a konceptualizace, ani o jedno se nejedná. Tedy operacionalizace není provedena (je to dáno, dle mého absencí konceptualizace termínu „kvalita života“ ve smyslu obsahu a strukturu a způsobů měření). Metoda je s ohledem k cíli volena dobře, nicméně, pokud dostaly všechny komunikační

3 Heřmanová, E. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: SLON.

4 Gurková, E. *Hodnocení kvality života pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. Praha: Grada.

5 Payne, J. 2005. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Tritton.

6 Heřmanová, E. 2012. Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu. *Sociológia*, 44(4), 407-425.

partnerky stejné otázky, spíše než o polo-strukturované rozhovory, šlo o strukturované. Chybí popsání způsobu výběru komunikačních partnerek (nejsou uvedena kritéria).

Oceňuji kritické zhodnocení, které ohledně realizovaného výzkumu autorka sama realizovala (str. 45) a také to, že nechala komunikační partnerky podepsat informovaný souhlas.

Zcela problematické je pak také to, že autorka chtěla pomocí kvalitativní metodologie dopředu ověřit rozdíl mezi kvalitou života mezi matkami podle délky rodičovského příspěvku (čerpání RP). Není to sice nemožné, ale vyžaduje to poměrně dost práce z hlediska odargumentování, proč to dělat kvalitativním metodologickým rámcem a nikoliv kvantitativním, který je na to primárně určen.

Výzkumná zjištění

Odpovídají výzkumná zjištění na ZVO?	Ne
Jsou použity nástroje analýzy dat adekvátně?	Ne
Je prezentace zjištění srozumitelná?	Ano
Přináší zjištění výzkumu něco nového?	Ne

Autorka to sama pojmenovává, takže to, že zjištění neodpovídají na cíl práce, nechávám pouze takto okomentováno, že s hodnocením autorky textu souhlasím. Autorka textu nicméně neprovádí analýzu (resp. zdá se, že neprovádí), spíše vytahuje odpovědi, které jí přijdou zajímavé.

Závěr: Byť práce neodpovídá na cíl, který si sama autorka kladla, tento fakt reflektuje sama a jasně jej pojmenovává. I přes uvedené nedostatky bych byl proto rád, kdyby obhajoba proběhla a při úspěšném obhájení práce (zodpovězení všech položených otázek) navrhuji hodnocení dobře (3).

Otázky k obhajobě

- Proším autorku, aby si vybrala nějaký konkrétní koncept kvality života (ideálně asi ten, ve kterém budou jednotlivé faktory kvality života pojmenovány a operacionalizovány / konceptualizovány). Tento koncept aby v rámci obhajoby představila a nastínila proces operacionalizace (včetně některých otázek do rozhovoru) a pokusila se vytáhnout z odpovědí komunikačních partnerek alespoň nějakou odpověď.

Tedy vyzývám autorku práce, aby v rámci obhajoby

- jasně definovala (nikoliv obecně, jak to činí v bakalářské práci), co je to kvalita života
- aby jasně definovala faktory, které kvalitu života ovlivňují
- jasně popsala, jak je možné kvalitu života měřit (připomínám, že existuje sada dotazníků měřících QoL)
- jaký způsob měření by zvolila autorka (pokud kvalitativní rámeček, tak jaké otázky by kladla)
- a kde v odpovědích je možné najít stopy tohoto konceptu QoL u komunikačních partnerek

HUSITSKÁ
TEOLOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

V Praze dne 23. srpna 2019

Honza Kaňák